

Els nombres romans

Els antics romans van fer servir un sistema de numeració que ha arribat fins als nostres dies.

L'any 2001 va començar el segle XXI.

Els romans feien servir lletres majúscules per representar els nombres:

I	V	X	L	C	D	M
1	5	10	50	100	500	1.000

Per formar els altres nombres, combinaven les lletres:

$$\begin{array}{ccccccc}
 \boxed{M} & + & \boxed{D} & + & \boxed{CCC} & + & \boxed{V} & + & \boxed{III} & = & \boxed{MDCCCVIII} \\
 1.000 & + & 500 & + & 300 & + & 5 & + & 3 & = & 1.808
 \end{array}$$

ACTIVITATS

- 18.** Observa aquest rellotge i respon en el teu quadern:
- Escriu els nombres de l'1 al 12 en nombres romans.
 - Com s'escriu el nombre 4? I el 6? En què es diferencien?
 - Com s'escriuen els nombres 7 i 8 respecte del 5?
 - Com s'escriu el 4 respecte del 5? I el 9 respecte del 10?

Per formar els nombres, s'han de combinar les lletres seguint aquestes regles:

- Les lletres **I**, **X**, **C** i **M** es poden repetir un màxim de tres vegades:

III	XXX	CCC	MMM
3	30	300	3.000

- Quan la primera lletra té un valor més gran que les que la segueixen, se sumen els valors de les lletres.

$$\text{XII} = 10 + 1 + 1 = 12$$

$$\text{CL} = 100 + 50 = 150$$

- Quan la primera lletra té un valor més petit que la segona, es resten els valors.

La lletra **I** només es pot posar a l'esquerra de les lletres **V** i **X**.

La lletra **X** només es pot posar a l'esquerra de les lletres **L** i **C**.

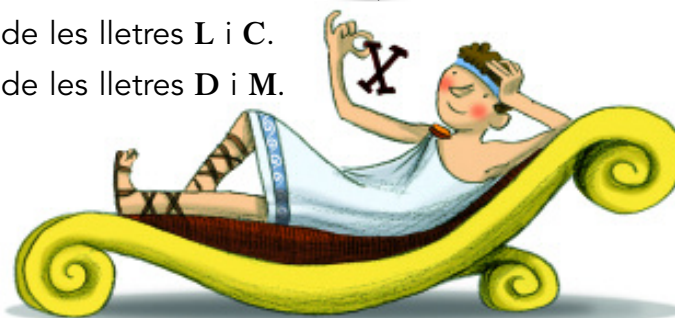
La lletra **C** només es pot posar a l'esquerra de les lletres **D** i **M**.

$$\text{IX} = 10 - 1 = 9$$

$$\text{XC} = 100 - 10 = 90$$

$$\text{CM} = 1.000 - 100 = 900$$

NOMÉS ES PODEN
POSAR A L'ESQUERRA
D'UNA LLETRA
DE VALOR MÉS ALT,
LES LLETRES
I, X i C.

ACTIVITATS

19. Digues quin és el valor d'aquests nombres romans:

a) XV	d) XCII	g) MCXXI
b) XXI	e) CXII	h) MDCXX
c) LV	f) CD	i) MMV

20. Escriu de l'1 al 25 en nombres romans.

21. Escriu els nombres següents en nombres romans:

21	31	43	1.900
26	35	44	1.992
29	37	48	2.010

PROBLEMES

COMPETÈNCIES
BÀSIQUES

LLEGEIXO

QUÈ EM
DEMANEN?

AIXÒ POT
DONAR...

COM HO
PUC FER?

COMPROVO
EL RESULTAT

22. Fixa't en el model de les matrícules actuals:

- Quants cotxes es poden matricular amb les lletres **BBB**?
- Quines són les combinacions possibles que es poden fer si les dues primeres lletres són **BB**...? Tingues en compte que les lletres següents no es fan servir: **A E I O U Ñ Q**.
- Quants cotxes es podran matricular amb les lletres **BB**... com a primeres lletres?

**Posa't el cinturó
sempre que viatgis
en cotxe.**